

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

HOTĂRÂREA NR 329 Din 19.12.2005

Colegiul Director

1. ASZTALOS CSABA FERENC Președinte
2. GERGELY DEZIDERIU –Membru
3. IONIȚĂ GHEORGHE – Membru
4. MACOVEANU CORINA NICOLETA -Membru
5. TRUINEA PAULA ROXANA – Membru
6. VASILE ANA MONICA – Membru

Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, întrunit în data de 19.12.2005, a dezbătut autosesizarea nr. P/9007 din 12.12.2005.

În fapt, este supusă atenției Colegiului Director conduita primarului față de situația romilor din Miercurea Ciuc, exprimată cu ocazia interviului acordat postului de televiziune Astral TV din Miercurea Ciuc din data de 14.09.2005 și în articolul aparut în cotidianul „Gândul” din data de 21.11.2005, discriminarea pornind de la faptul că acțiunile și inacțiunile Primăriei adâncesc procesul de ghetoizare al romilor și nu se aplică în mod adecvat măsurile ce se impun pentru reinserția socială a acestora.

În drept, potrivit **art. 2, alin 1** din **O.G. 137/2000** privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările ulterioare, *”prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, gen,*

orientare sexuală, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă, infectarea HIV ori apartenența la o categorie defavorizată care are ca scop sau efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.

Art 2 alin 3 din **O.G. 137/2000** privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările ulterioare,... „Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe...”

Art. 19 din același act normativ prevede că “Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.

Pe de altă parte la analizarea petiției și a probelor din dosar trebuie avute în vedere **art. 30** referitor la *Libertatea de exprimare* **alin. (1) și (6) din Constituția României republicată** care prevede că “(1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile.

(2) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.”

În aceeași argumentație trebuie subliniat faptul că **Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice** - ratificat de România la 9.XII.1974 - prevede în **art. 19 paragraful 3.** că “ *exercitarea drepturilor prevăzute la paragraful 2 al prezentului articol (dreptul la libertatea de exprimare) comportă îndatoriri și răspunderi speciale. În consecință, ea poate fi supusă anumitor limitări care trebuie însă stabilite în mod expres prin lege și care sunt necesare: a) respectării drepturilor sau reputației altora; b) apărării securității naționale, ordinii publice, sănătății sau moralității publice* ”. Astfel, se poate concluziona faptul că dreptul la liberă exprimare nu este un drept absolut și că exercitarea lui trebuie realizată în anumite condiții, de altfel stabilite în considerarea și pentru protejarea demnității persoanei.

În analiza petiției trebuie avut în vedere și faptul că în cadrul sistemului instituțional regional de protecție a drepturilor omului, **Convenția Europeană a Drepturilor Omului**, ratificată de Romania prin

Legea nr. 30 din 18 mai 1994, prevede în Art.10 că: "orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare" însă precizează în mod expres limitele acestui drept în aliniatul 2 al aceluiași articol: "exercitarea acestor libertăți, (n.n. libertatea de exprimare, de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru ... protecția reputației sau a drepturilor altora."

Curtea Europeană a Drepturilor Omului reafirmă prin jurisprudența sa că "libertatea de exprimare, garantată de art.10 parag.1, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din cerințele prioritare ale progresului societății și împlinirilor personale. Sub rezerva pragrafului 2 al art.10, ea acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și pe acelea care ofensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis fără de care nu există, o societate democratică. (Hotărârea Curții Europene în cauza *Oberschlick vs. Austria*, parag. 57).

În acest sens, "...protecția presei este deosebit de importantă. Deși presa nu trebuie să depășească, între alte limite, și pe aceea a protecției reputației și drepturilor altora, este de datoria presei să transmită informații și idei cu privire la chestiunile de interes public. Obligației presei de a răspândi astfel de informații și idei se adaugă dreptul publicului de a le primi. Dacă ar fi altfel, presa nu ar fi în stare să joace rolul vital de "câine de pază" (public watchdog) (Hotărârea Curții Europene în cauza *Jersild vs. Danemarca*)

Curtea Europeană a arătat că o relatare obiectivă și echilibrată cu privire la fapte și activități de interes public poate fi făcută de jurnaliști sau de alte persoane pe căi diferite, în funcție, printre altele, de mijloacele de comunicație în masă utilizate; nu revine nici instanței europene și nici jurisdicțiilor naționale rolul de a se substitui presei pentru a indica tehnica de relatare pe care jurnaliștii trebuie să o adopte. (Hotărârea Curții Europene în cauza *Bladet Tromsø și Stensaas vs. Norvegia*, parag.63 și 69 și în cauza *Oberschlick vs. Austria*)

În lumina prevederilor Art.10 parag.2 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, analizând petiția și având în vedere legislația română privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, ne aflăm în situația de a analiza unele din drepturile care constituie fundamente esențiale ale unei societăți democratice și una din cerințele prioritare ale progresului societății și împlinirilor personale: exercitarea dreptului la liberă exprimare și apărarea demnității umane, dreptul de a nu fi supus discriminării.

Examinând petiția și actele depuse la dosar se rețin următoarele: în cotidianul „Gandul” din data de 21 noiembrie 2005 se publică un articol prin care se descrie situația romilor din Miercurea Ciuc evacuați

de către autoritățile locale dintr-un imobil din oraș și mutați la margine lângă stația de epurare, într-o zonă împrejmuțată cu gard de sârmă, cu pericol de intoxicare așa cum rezultă și din semnele de avertizare explicit afișate pe gardul stației. Se relatează că această acțiune a avut ca efect părăsirea județului a unei părți a „țigănilor” precum și moartea a doi copii pe timpul iernii din cauza mizeriei. Sunt descrise condițiile precare în care au fost amplasați romii, faptul că aici se organizează razii de către Jandarmerie, că autoritățile descentralizate nu cunosc situația persoanelor care locuiesc în aceste condiții, că împotriva vice-primarului au fost depuse plângeri penale, Consiliul local nu a angajat un consilier pe problema romilor și faptul că autorități precum Garda de mediu, Direcția de Sănătate Publică sau Inspecția în Construcții nu s-au sesizat cu privire la condițiile în care trăiesc romii lângă stația de epurare.

În ceea ce privește interviul acordat de către postul de televiziune Astral TV din data de 14.09.2005, Colegiul Director reține că acesta a declarat următoarele: „Este inadmisibil ca în Ținutul Secuiesc să nu existe cerințe în ceea ce privește cunoașterea limbii noastre materne din partea tuturor persoanelor care lucrează în domeniul public. Trebuie să se știe că la Primaria Miercurea Ciuc toți trebuie să cunoască limba maghiară, deoarece fac cu rândul de serviciu la centrala telefonică. Cine trebuie să fie primul care să cunoască limba noastră maternă aici în Ținutul Secuiesc? Păi tocmai cei care fac de serviciu la poartă. Din păcate nu la toate instituțiile este așa. Dacă mergem la Prefectură vedem că lucrurile nu stau așa, respectiv nu respectă legea. Dacă cineva trebuie amendat, atunci aceea nu suntem noi, ci tocmai cei care nu respectă legea: și sunt destui în regiunea noastră. Secretarele, portarii, personalul de serviciu de la centrala telefonică nu cunosc limba maternă a Secuimii. Evident am depus recurs în acest caz. În ceea ce privește evacuarea romilor din strada Nagy Imre nr.27, trebuie să se știe că era o clădire care periclita viața oamenilor și care trebuia dărâmată. Noi am dus aceste familii în locul desemnat de conducerea anterioară a orașului unde le-au fost oferite anumite condiții.

Nu vreau să apreciez dacă sunt sau nu mai bune. Cert este că nu sunt mai rele decât cele din strada Nagy Imre unde au locuit în ultimii ani. Aceasta a fost o decizie mult mai rău voitoare, respectiv Primaria Miercurea Ciuc a fost amendată în acest sens cu suma de 40.000.000 milioane lei. Cele două cazuri sunt revoltătoare, deoarece membrii Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării desemnați de Năstase, vor să dovedească că noi suntem cei care facem discriminări. Trebuie să se știe faptul că oamenii care stau aici habar nu au ce înseamnă discriminare, habar nu au ce înseamnă să fii minoritar deoarece aparțin de națiunea majoritară. (...) Deci asta e situația, noi am depus recurs în ceea ce privește primul caz și îl vom câștiga deoarece îndeplinesc serviciul la poartă, la centrala telefonică, lucrează legal. Cred că vom câștiga și al doilea caz, însă am speranța că după ce acest

renumit Consiliu va citi punctul nostru de vedere își vor da seama că s-au grabit în amendarea Primăriei Miercurea Ciuc (...)"

Sub aspectul art.2, alin. (1), alin. (3) și art.19 din O.G. 137/2000 cu modificările și completările ulterioare, declarația domnului Rudaly Robert trebuie analizată contextual raportată la întreg, articolul per se, cât și declarația acordată postului de televiziune Astral TV.

Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art.2, alin.1 deosebirea, excluderea restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute de către art. 2, alin. 1, și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile* dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior. Așa cum reiese din motivația invocată mai devreme pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit.

Analizând articolul în cauză nu se poate reține întrunirea cumulativă a elementelor privind un tratament de deosebire (restricție, excludere, preferință) între persoane care se află în situații comparabile și care sunt tratate în mod diferit, în cazul nostru, datorită apartenenței etnice, și care are ca scop sau ca efect afectarea unui drept, în condiții de egalitate.

În ceea ce privește scopul urmărit sau efectul creat, nu se întrunesc elementele necesare prevăzute în art.2 alin.1 al O.G. nr.137/2000.

Sub aspectul art.2 alin.3 din O.G. 137/2000, Colegiul Director trebuie să analizeze dacă afirmațiile domnului Raduly Robert întrunesc cumulativ condițiile prevăzute de lege. Într-adevăr, textul art.2 alin. 3 include orice comportament, fie activ, fie pasiv care prin efectele pe care le generează, defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități.

Prin acordarea interviului postului de televiziune Astral TV și prin conținutul afirmațiilor făcute ne găsim în fața unui comportament activ. Discuția dintre autorul afirmațiilor și reprezentanții postului de televiziune s-a realizat prin intermediul camerei video și ulterior a fost difuzat, ceea ce conferă caracter public afirmațiilor făcute.

Colegiul trebuie să analizeze dacă afirmațiile domnului Raduly Robert sunt de natură a defavoriza nejustificat ori a supune unui tratament injust persoanele de etnie romă față de alte persoane sau comunități.

În acest sens, nu se pot reține afirmații care defavorizează sau suspun unui tratament injust persoane de etnie roma sau pe baza altor criterii cât propriile idei și convingeri exprimate vis a vis de Hotărârile adoptate de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării în două cazuri

care privesc situații de discriminare, astfel cum au fost soluționate de către Colegiul Director.

Analizând articolul în cauză se constată ca prin interviul acordat, afirmațiile nu defavorizează o persoană, grup de persoane sau comunități față de o altă persoană, grup de persoane sau comunități datorită apartenenței etnice. Este adevărat că se pun în discuție două situații de discriminare însă afirmațiile în sine nu crează o discriminare ci exprimă propriile opinii cu privire la respectivele cazuri. Domnul Robert Raduly declară: „Cele doua cazuri sunt revoltătoare, deoarece membrii Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării desemnați de Năstase, vor să dovedească că noi suntem cei care facem discriminări.” Aceste afirmații se înscriu în limitele dreptul la libertatea de exprimare.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului reafirmă prin jurisprudența sa că *“libertatea de exprimare, garantată de art.10 parag.1, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din cerințele prioritare ale progresului societății și împlinirilor personale. Sub rezerva pragrafului 2 al art.10, ea acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și pe acelea care ofensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis fără de care nu există, o societate democratică. (Hotărârea Curții Europene în cauza Oberschlick vs. Austria, parag. 57).*

Privită din prisma „îndatoririlor și responsabilităților” inerente exercițiului libertății de exprimare prevăzută în art.10 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, Curtea Europeană consideră că *„...în timp ce presa nu trebuie să depășească limitele impuse, între altele, pentru „protecția reputației celorlalți”, este totuși obligatoriu pentru aceasta să comunice informații și idei dezbătute în arena politică, la fel ca și cele privind alte domenii de interes public. Presa nu are numai datoria de a comunica astfel de informații și idei, dar publicul are de asemenea dreptul de a le primi”.(Hotărârea Curții Europene în cauza Lingens vs. Austria, parag.41)*

Examinând petiția, actele depuse la dosar, dispozițiile legale incidente, constată că sesizarea nu întrunește elementele constitutive prevăzute O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, pentru a fi calificată drept faptă cu caracter discriminatoriu.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (3) din Ordonanța nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, al art. 2 alin. (1) lit g), art. 3 alin. (2), art. 5 alin. (8) și art. 7 alin. (2) din Hotărârea Guvernului nr. 1194/2001 privind organizarea și funcționarea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării cu modificările și completările ulterioare cu unanimitate de voturi, a membrilor prezenți

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. faptele prezentate nu constituie acte de discriminare conform Ordonanței de Guvern nr.137/2000, cu modificările și completările ulterioare
2. clasarea dosarului;

COLEGIUL DIRECTOR

1. GERGELY DEZIDERIU

2. IONIȚĂ GHEORGHE

3. TRUINEA ROXANA PAULA

5. VASILE ANA MONICA

Data redactării hotărârii:
20.12.2005

